

A KORMÁNY ÚJ EGYENSÚLY PROGRAMJA – NYILVÁNOSSÁGRA HOZOTT ELSŐ VÁLTOZATÁNAK – 2006. JÚNIUSI BANKSZÖVETSÉGI ÉRTÉKELÉSE*

Az *Új egyensúly program* fő célja, miszerint a 2001 és 2006 közötti időszakban kialakult pénzügyi egyensúlytalanságot rövid távú intézkedésekkel is mérsékelni kell, helyes. Az *Új egyensúly program* az évek alatt felgyülemlett problémák rendezésének megkezdését mutatja. Hosszú hónapok óta világos volt, hogy az egyensúly helyreállításának megkezdése legkésőbb az országgyűlési választások utáni hetekben-hónapokban elkerülhetetlen. A programban bejelentett tervek azonban kizárólag rövid távú intézkedéseket tartalmaznak, melyek szerkezete vitatható. Némelyik intézkedés szakmai megalapozottsága nem megfelelő, s az sem ítéltető meg pontosan, valójában milyen mértékű költségvetési kiigazítást eredményeznek összességükben az elképzelt lépések. A tartós pénzügyi stabilizáció legfontosabb alkotóelemei (strukturális reformok) egyelőre hiányoznak.

A magyar gazdaságban a GDP arányos államadósság évek óta növekvő, ami azt jelenti, hogy a költségvetési hiány nem csak a maastrichti 3%-os előíráshoz, hanem az inflációhoz, a kamatlábhoz és a növekedési ütemhez képest is magas. A gazdaság strukturális problémái röviden úgy összegezhetőek, hogy:

- A nyugdíjkorhatár 1990. utáni emelése nem oldotta meg tartósan a nyugdíjrendszer alapvető gondjait. A jelenlegi kereső-eltartott arány mellett vagy nagyon alacsony nyugdíjat lehet fizetni, vagy a költségve-

tés hiánya bővül. Ezen a területen – hosszú kifutással –, de indokolt lépni.

- Helytelen volt a költségvetési szféra béreinek olyan mértékű (2002. évi) emelése, amelynek nem voltak meg az anyagi feltételei.
- Az oktatás állami támogatásától elvárható, hogy az mind az egyének, mind az ország versenyképességét növelje. Az észak-magyarországi és északalföldi rendkívül alacsony foglalkoztatottsági szint egyik oka, hogy szűkében vannak a képzett

* Az anyag az OTP Bank Rt. gyorsjelentésének és a Magyar Bankszövetség Makrogazdasági Bizottsága tagjai részanyagainak felhasználásával készült. (Szerkeztette: Csillik Péter) A kézirat lezárva: 2006. június vége.

szakmunkásoknak, miközben az ország vagy száz kisebb-nagyobb egyetemén olyan diplomát (sok esetben sokadik diplomát) szereznek, amelyek a munkapiaci esélyeket számottevően nem javítják.

- Az egészségügy átfogó átalakításra szorul. Ennek további halogatása mellett úgy nő az egészségügy finanszírozási igénye (végső soron a költségvetési hiány), hogy közben a biztosítottak egészségi állapota is romlik.
- A vasút és egyéb közérdeket szolgáló állami vállalatok esetén a korszerű versenyszabályozás mellett nagyobb hatékonyság érhető el, ami mérsékli e területek támogatási igényét. Az elmúlt években sem történt ezen a területen előrelépés.

I. A PROGRAM RÖVID ISMERTETÉSE ÉS BEFEKTETŐI ÉRTÉKELÉSE

1. A kormány szerint az idei deficit 1100 milliárd forinttal magasabb lenne a tervezettnél, amelyből kormányzati elképzelések szerinti 350 milliárd forintnyit kompenzálnának az idei évet érintő megszorítások, vagyis az eredeti költségvetési hiánycél nem tartható, így módosul a 2005 decemberében elfogadott konvergenciapálya is. Az idei évre tervezett 350 milliárd forintos kiigazítás – becslés szerint – ténylegesen csak 270 milliárd forintnyi egyenlegjavulást eredményezhet. 2007-ben ugyanakkor – ugyancsak becslés szerint – összesen 1120 milliárd forint körüli, a GDP 4,6%-ának megfelelő fiskális megszorításra kerülhet sor. Ez az idei bázishoz képest a GDP 3,3%-ának megfelelő egyenlegja-

vulást eredményez. Az idei évet terhelő egyszeri és folyó kiadást jelentő tételek közül nem számolunk a maradványösszegek felhasználásával, a 120 milliárd forintos tételt jelentő önkormányzati túlköltséssel, valamint az árvízvédelmi és adósságleírásból származó 40-40 milliárd forintos tétellel. A 2007. évi ESA szerinti hiányt a GDP 5,7%-ára becsüljük a kormány által várt 5%-kal szemben. További intézkedések hiányában 2008-ban az ESA szerinti hiány a GDP 4,4%-a körül alakulhat, szemben a 2010-es euróvezeti csatlakozáshoz szükséges 3%-os maastrichti kritériummal.

2. Kérdéses a kormány által remélt adóbevételek egy része, részben egyes, az adóbevételek növelését célzó intézkedések vitatható jogszerűsége, részben pedig az emelkedő adókulcsok hatására fokozódó adóelkerülés miatt. A 2006-ban várható megtakarítás a bejelentettnél kevesebb, 270 milliárd forint körül lehet. Jelentős tartalékok vannak viszont a 2007. évre tervezett intézkedésekben, akár az 1100 milliárd forintot is elérheti a megtakarítás mértéke.

Annak ellenére, hogy a vártnál nagyobb megszorító csomag került bejelentésre, szerkezete csalódásra ad okot. Az adóemelések hatására az idei évben a **bevételi oldal a megszorítások 64%-át, 2007-ben pedig 81%-át teszi ki.** A teljes adóterhelés nagy részét viselő szűk adófizető réteg terheit tovább emelve fokozódhat az adóelkerülés, és tovább mérséklődhet a foglalkoztatottság.

A kiadásoldali korrekció ugyanakkor a fogyasztói ártámogatások kivételével marginális, és nem kezeli a hiány újratermelődését okozó strukturális folyamatokat.

A nyugdíjrendszer, az egészségügy és az oktatás reformjával kapcsolatban kialakulatlanak tűnik a kormányzati koncepció, a közigazgatási intézményi összevonásokon elérhető 30 milliárd forint körüli megtakarítás pedig elhanyagolható a teljes kiigazításhoz képest.

3. A nemzetközi tapasztalatok szerint a túlnyomó többségében bevételnövelésen alapuló korrekciók hosszabb távon nem sikeresek, mert a magas és egyenlőtlen adóterhelés miatt a választások közeledtével a csomag felpuhul. Az elvonások közel 70%-a a háztartások rendelkezésére álló jövedelmet csökkenti. Jelentős a magasabb jövedelemmel rendelkező réteget érintő terhelések aránya (kamatadó, szolidaritási adó, SZJA-kedvezmények szűkítése, EVA-kulcs emelése), azaz a jövedelemelvonás nagyobb részben *a megtakarítások csökkenésében csapódhat le a fogyasztás visszaesésével szemben.*

A legnagyobb bevételi tételeket jelentő intézkedések, a középső ÁFA-kulcs 20%-ra emelése, a munkavállalói járulékkerhek emelkedése és a fogyasztói ártámogatások csökkentése az alacsonyabb diszkrecionális jövedelemmel rendelkező réteget is sújtja.

A vállalati szektort érintő nagyobb tételeket a tételes EHO megtartása és a 4%-os szolidaritási adó bevezetése, valamint a munkáltatói TB-járulék tervezett 5 százalékpontos csökkentésének elhalasztása jelenti. A kiszámíthatatlan gazdálkodási és szabályozási környezet miatt emelkedő elvárt tőkekötség és a belső keresletszűkülés miatt azonban ennél magasabbak a szektort terhelő közvetett hatások.

4. A csomag **piaci fogadtatása** nem volt egyértelműen kedvező. A részben

globális folyamatokra visszavezethető országhoz tartozó kockázati prémium emelkedése a forint árfolyamát közel 3%-kal gyengítette. Az állampapír-piaci hozamok a hozamgörbe teljes szakaszán 20-40 bázisponttal emelkedtek. Az elmozdulás 10-15 bázisponttal meghaladja a zloty hozamok emelkedését, ami a kockázati megítélés romlására utal annak ellenére, hogy Magyarországon egy jelentős költségvetési egyenlegjavulást eredményező csomag került bejelentésre. A negatív piaci fogadtatásban több tényező is szerepet játszott: (1) A globális kockázatvállalási hajlandóság csökkenésével jellemezhető, kedvezőtlen nemzetközi környezet. (2) Nem tisztázott az idej hiány valós mértéke, és hogy a kormány által kalkulált hiánycsökkenés pontosan milyen bázishoz képest értendő. (3) A fiskális transzparencia és a hitelesség szintje alacsony, az implementációs kockázatok miatt kérdéses, hogy a betervezett csomag mekkora tényleges egyenlegjavulást eredményez. (4) A csomag szerkezetének megítélése kedvezőtlen. (5) A miniszterelnök gyengébb árfolyamot és alacsonyabb kamatszintet kívánatosnak tartó nyilatkozata erősítette az inflációs várakozásokat, miközben növelte a pénzpiaci bizonytalanságot. Nem csökkent az euró bevezetésének várható időpontjával kapcsolatos bizonytalanság sem.

II. AZ IKERDEFICIT KÉRDÉSE

5. A konszolidációs koncepció elvi hiányossága – amiből már rövid távon is a program céljával ellentétes makrogazdasági következmények származhatnak –, hogy nem kellőképpen számol:

a) a költségvetési deficitnek az ikerdeficitből következő jellegével, illetve azokkal a hatásokkal, amelyek a belső és a nemzetközi pénzüpiaci helyzet alakulásából a költségvetési pozícióra hatnak;

b) a teljesen liberalizált nemzetközi pénzüpiaci helyzet és a globalizált feltételek miatti, a hagyományos közgazdasági hatásmechanizmusoktól eltérő következményekkel;

c) a magyar gazdaság szinte egyedülálló felzárkózási lehetőségeit korlátozó beruházási visszafogó hatásokkal. Elvileg a konszolidációt és a program – relatíve kedvező növekedés melletti – megvalósulását elősegíti a reálgazdaság kedvező teljesítménye, az, hogy a növekedés a korábbi évekhez képest kedvező szerkezetűvé vált, mivel annak hajtóereje ma már döntően az export, és nem a fogyasztás növekedése.

6. Kérdések és kételyek: a) Vajon a kiadáscsökkentéssel, bevételnövekedéssel egyidejűleg megvalósulnak-e azok a strukturális, elsősorban a főbb ellátórendszereket érintő reformok, amelyek a költségvetési hiányt tartósan alacsony szinten tudják tartani? b) A tartós növekedés – egy egyedülálló felzárkózási korszakban – nem szenved-e kárt? c) A meghirdetett intézkedések – a liberalizált gazdasági-pénzügyi folyamatok és a globalizált pénzüpiaci körülmények mellett – konzisztens és konzekvens stabilizációt eredményeznek-e?

7. Fennáll a veszélye, hogy egyes intézkedések hatására a kialakult ikerdeficit körülményei között a költségvetési stabilizációnak a megtakarításokat és a tőkeköltségeket kedvezőtlenül befolyásoló elemei a fizetési mérleg pozíciójának

további romlásához, majd a költségvetés hiányának ismételt emelkedéséhez vezetnek. Ugyanez a hatás bekövetkezhet a beruházások forrásainak hazairól nemzetközi irányba való elmozdulása, illetve a beruházások növekedésének visszaesése miatt is. Minden olyan intézkedés, amely a belföldi megtakarítások szintjének csökkenéséhez vezet, vagy nem ösztönzi ezek növekedését, egyértelműen az „ikerdeficit-mechanizmus” beindulását és így a tartós stabilizáció és felzárkózás megtérésének veszélyét hordozza. Az ikerdeficitet eddig is részben a relatíve drága hazai tőkeköltség és a nemzetközi összehasonlításban rendkívül alacsony hazai megtakarítási ráta okozta (részben a monetáris politika inkonzisztenciája miatt).

8. A megtakarításokat szűkítő és a tőkeköltségeket növelő intézkedéseknek – a gazdasági növekedés ütemének visszaesése mellett – 3 további következménye lehet:

a) beruházásszűkítés,

b) a nemzetközi források és az eladósodás arányának növekedése,

c) inflációs hatás.

A kormány stabilizációs csomagja egyszerre érinti szűkítően a lakossági fogyasztást és a vállalatok beruházási lehetőségeit. Ez rövid távon a növekedés lassulásával jár, és a visszaesés mértéke függ a hitel felvételi lehetőségek alakulásától is. Ez a forint gyengülése miatt dráguló devizaköltségek, illetve a belföldi infláció gyorsulásával emelkedő hazai kamatszint következtében kedvezőtlen helyzetet teremt. Az árfolyamkockázat növekedése különösen erősen fogja érinteni a már kihelyezett devizaalapú hiteleket, s keresletcsökkentő hatást indukál az új hiteleknél is.

9. Kérdéses, hogy a tervezett intézkedések összességükben milyen hatást fognak gyakorolni az ikerdeficit mérséklésére, mivel a program nem számol kelendőképpen a meghozott intézkedések „továbbgyűrűző” hatásaival. A program elemei között vannak olyan intézkedések, amelyek elvileg a szolidaritás növelése szempontjából üdvözlendők, ugyanakkor nem feltétlenül válnak valóra az ezzel kapcsolatban várt bevételnövelő hatások, hiszen éppen ez a jövedelmi réteg képes leginkább vagyonának „transzferálására”. A kamat- és árfolyamnyereség-adó estében is kedvezőtlen mellékhatásokkal (pl. a megtakarítások „átalakításával”) lehet számolni. Az ikerdeficit kezelésének sikerességében fontos szerepe van a dinamikus beruházásbővülésnek, valamint a megtakarítások alakulásának. A hazai megtakarításoknál nem csak az EU átlagával szemben, hanem a környező országok többségével szemben is jelentős lemaradás áll fenn. Ha az EU-25 GDP arányos 2004. évi megtakarításait 100-nak tekintjük, akkor a cseh 71, a szlovák 60, a szlovén 58 után jövő 46-os magyart a lengyel 40-es értéke követi. Az intézkedések hatására csökkenő hitelkereslet várható a csökkenő személyi jövedelmek miatt.

10. A költségvetés egyensúlyi helyzete javulhat az emelkedő adóbevételek következtében, a finanszírozási igények azonban továbbra is magasak maradnak, a megtakarítások visszaesése miatt a hazai források csökkenhetnek, ami a külső hitelbevonást erősíti. Ez azonban az eredeti szándékkal ellentétben a folyó fizetési mérleg hiányát növelheti, különösen, ha a vállalati szektor exportké-

pessége a csökkenő profitkilátások miatt romlik. A problémák összefüggnek: *a)* az államháztartás hiánya folyamatosan újratermelődik, *b)* a hiány csak részben finanszírozható a belső megtakarításokból, *c)* a belső megtakarításokból való hiányfinanszírozás a hazai beruházási forrásokat csökkenti, *d)* a hiány nemzetközi pénzpiacokról olcsóbban finanszírozható, mint belföldről. Ennek megoldása olyan költségvetési reformmal biztosítható, amely nem csökkenti a beruházásokat (legfeljebb azok struktúráját részben módosítja), másrészt nem csökkenti, éppen ellenkezőle, ösztönzi a belső megtakarítások növekedését.

11. Magyarországon az export keresleti ár rugalmassága kicsi, ugyanakkor az export és az import együttmozgása szoros. Ezért a forint leértékelődése önmagában nem tudja elérni az export versenyképesség-javítás célját, nem rendezi át az export és az import dinamikáját, ezt csak más eszközök együttes alkalmazása eredményezheti. Márpedig az export dinamizálása mind a folyó fizetési mérleg, mind pedig a költségvetési hiány javításában meghatározó szerepet játszik. Ehhez azonban gyors gazdasági növekedésre és exportorientált, rugalmas termelési struktúrára van szükség, ezért az ikerdeficit megszüntetése alapvetően a növekedés dinamikájától függ. Ez egyben arra is utal, hogy olyan költségvetési kiigazítást érdemes végrehajtani, ami nem jár jelentős növekedési áldozatokkal. Továbbá a külkereskedelem jelen szerkezete miatt az árfolyam reálgazdasági hatása mérséklődött, a forint árfolyamának gyengülése nem feltétlenül vált ki exportnövelő és importcsök-

kentő hatást, és nem teszi lehetővé, hogy gyors exportnövekedés következtében a folyó fizetési mérleg egyenlegének javítása révén csökkenjen a külső finanszírozástól való függés.

12. Összességében véleményünk szerint ezeket a kumulatív hatásokat a program nem teljes komplexitásában vette figyelembe, ezért – amennyiben a bevételnövelő intézkedések forrásköltség-növelő és megtakarításszűkítő elemei változatlanok maradnak és nem egészülnek ki strukturális reformokkal – nem biztos, hogy tartósan és fenntarthatóan tudja kezelni az ikerdeficit problémáját. Ezzel kialakulhat egy kedvezőtlen stop-go helyzet, amelyben a folyó fizetési mérleg hiánya ismét rontja a költségvetés helyzetét, az ikerdeficit tartósan fennmarad.

III. A CÉL ELÉRHETŐSÉGÉRŐL

13. Erősen kérdéses, hogy a fő célt, a tartós egyensúlyjavulást (államháztartási és fizetési mérleg elviselhető szintre csökkenő trendjét) mérsékelt növekedési áldozat mellett el lehet-e így érni. A pénzügyminiszter 2 %-pontos növekedési ütem csökkenésről beszél, de mindössze egy évig (utána a gazdaság visszaállna az eredeti trendre). Ha ekkora növekedéscsökkenés valóban bekövetkezik, akkor ez aligha áll helyre egy esztendő alatt. Az egészségügyi, oktatási reformok még körvonalazatlanok, az önkormányzati reform megvalósíthatósága pedig kétharmados törvényeket igényelne. Nem az a baj, hogy kezdetben a bevételnövelő intézkedések túlsúlya jellemző (ez aligha lehet másképp), ha-

nem az, hogy nem látszik a későbbi átbillenés a reformok felé. Az ország nagyfokú sebezhetőségéről és a programban való gyenge bizalomról tanúskodik az, hogy éppen a stabilizációs intézkedések bejelentését követően gyengült a forint, és az S&P leminősítette Magyarországot hosszú lejáratú adósságát.

A bizonytalanság a reformok folytatásán túl abban is megmutatkozik, hogy mi lesz az erősen eladósodott állami cégek konszolidációjával (4-500 Mrd Ft-os nagyságrendről van szó.)

Kérdéses a 2010-es euró-csatlakozás. Nem valószínű, hogy működne az a nem keynesi csatorna – mindenekelőtt a kormányprogram makacsul következetes és szakértői kivitelezéséhez és a program bejelentése okozta megkönnyebbüléshez kapcsolódó racionális várakozások –, amelyek a növekedési áldozatból való gyors kilábalást segítenék elő. Rövid távon 1-1,5%-os növekedésslassulás, 1,5-2%-os inflációs többlet, növekvő munkanélküliség várható.

14. A most körvonalazódó kormányprogram részleteiben még kidolgozatlan. Szakmailag kevésbé előkészítettnek tűnik számos „adópolitikai” megoldás, pl. az elvárt adó, amelynek mértéke a nettó árbevétel 2%-a lenne, és 2007-ben elérné az 55 Mrd Ft-ot. Bizonytalan – a központi kormányzati szerveknél elhatározott 7000 fős létszámelbocsátás kivételével – az intézményi átalakítások révén elérhető kiadási megtakarítások mértéke is. A 2006-ra tervezett deficitcsökkenés éves szintre kivetítve eléri a GDP 4%-át, míg 2007-ben a 3%-ot, ezek túlzottnak tűnnek. Bár a kormányzat az adóemelés és kiadáscsökkentés arányánál 50-50%-ról

(azaz 2006-ban 170-170 Mrd Ft-ról) beszél, úgy tűnik, hogy a megszorításokban az adónövelő intézkedések játsszák a meghatározó szerepet. A „politika magán kezdi” nevű program remélt hozadéka 2006-ban 75 Mrd Ft lenne (teljes egészében ingatlanértékesítés, a bevétel nagysága igencsak bizonytalan), 2007–2008-ban további kerekben 70-70 Mrd Ft, ami már igazgatási költségek leszorításából és átszervezésekből jönne össze, amelyek előkészítettsége, részben jogi feltételei is hiányosak. A tartalékok idej zárolása – a korábban megszokott gyakorlat szerint ez jelentős részben idej döntések pénzügyi következményeinek jövő évre való áttolását jelenti („puha megtakarítás”) – 112 Mrd Ft lesz. A másik jelentős egyensúlyjavító blokk az energiaár-emelés. A gázárak átlagosan 30%-kal emelkednek (a kompenzáció differenciált lesz, technikája még nem ismert), a villanyáram 10-14%-kal drágul. A további tételek – a gyógyszerkassza 40 Mrd Ft-os megszorításától eltekintve – zömében adójellegű tételek, amelyek nagyobb mértékben a lakosságot terhelik, de azért nem elhanyagolható többletterheket jelentenek a vállalatok számára is. A változások karaktere olyan, hogy alapvetően bevételnövelő beavatkozásokra koncentrálnak; a reformok – amelyeknek gondoskodniuk kellene arról, hogy az elért egyszeri megtakarítások reprodukálódjanak, tartóssá válhassanak – még erősen bizonytalanok, nagy a veszély, hogy néhány ártalmatlan részintézkedéssé szelídüljenek; az egyensúlyjavító beavatkozások jelentős része egyszeri vagy nagyon átmeneti hatású (ingatlan-eladás, fejezeti kezelésű előirányzatok korlátozása, tartalékszárolás).

IV. A KONSZOLIDÁCIÓS PROGRAM TÁMOGATOTTSÁGÁRÓL

15. Az intézkedések jobbára csak a stabilizálás céljából szükséges bevételnövelésekre korlátozódnak, és nem kapcsolódnak össze távolabbi reformelképzelésekkel, ezért nem meggyőzőek a befektetők számára, viszont ellenérzést keltenek a lakosságban. Kisebbségi adótételekkel nem átütő bevételnövekedést hozva sok problémát okoznak, de a hiánymérséklést érdemben nem oldják meg. Mindezt ellentétes a kormányzat korábbi kijelentéseivel.

16. Az IMF egyik vezető szakértője Európa elkerülhetetlen reformlépéseire tett *10 pontból álló javaslatot*, amelyek a (hazai intézkedésekkel) egybevetethetők.

- *Rossz idők–jó idők a reformokra, válassz alkalmas időpontot a bevezetésre.* (Magyarországnak nincs lehetősége az időbeli mérlegelésre.)
- *Jó, ha a célokat előre meghirdetjük, hadd szokják az emberek.* (Magyarországban 2006-ban ennek éppen az ellenkezője történt.)
- *Fontos a lépéssorrend, hogy megnyerjük a támogatást a reformokhoz.* (Magyarországon a politikai vezetés nem így járt el.)
- *Segíteni kell a reformok kárvallotta- it.* (Magyarországon hiányzik vagy csak részben kidolgozott a kompenzáció rendszere.)
- *Kis lépésekkel kell kezdeni.* (A magyar 1000 Mrd Ft-os csomag nem kicsi.)
- *El lehet bújni a nemzetközi szervezetek elvárásai mögé.* (Ez Magyarországon keveset segít a reform elfogadottabbá tételén.)

- *Pozitív ösztönzés is kell a reformokhoz.* (Ez a jelenlegi csomagnál hiányzik.)
- *A reformoknak mindig aktív munkaerő-politikával kell járniuk.* (Az Új egyensúly program – különösen a vidéki – KKV-ket nehéz helyzetbe hozza.)
- *Ha tenni kell valamit, tegyük minél előbb, mert csak nőni fog az ellenállás.* (Évek óta halogatta a politikai vezetés a konszolidációt és a reformokat.)
- *Fontos a jó vezetés, amely okos kompromisszumokra képes:* (A mai kormánynak van legitimitása, ami ugyan a kétharmados döntésekhez nem elég, de sok mindenhez igen.)

V. VÁRHATÓ MAKROHATÁSOK 2006-2007-RE

17. A lakosság nettó reálkeresetének 6-7%-os, a fogyasztás 2,5-3%-os csökkenésével számolunk. Kérdés, hogy mely jövedelmi rétegeket sújtják a takarékosági intézkedések, és a háztartások mennyiben tekintik permanensnek a jövedelmüket érintő megszorításokat. A fogyasztás előrejelzésénél figyelembe vettük, hogy a korábban vártnál nagyobb mértékben érintik az intézkedések a felső jövedelmi réteget, ugyanakkor az alacsonyabb diszkrecionális jövedelemmel rendelkező réteg fogyasztásában jelentősebb korrekcióval számolunk. A beruházások növekedési üteme jelentősen visszaesik 2007-ben, elsősorban a háztartási és a vállalati szektor lakásberuházásainak visszaesése miatt, így 1-2%-kal nőnek a beruházások. A belföldi kereslet zsugo-

rodása miatt az import növekedése is jelentősen lassul, ami a nettó export gazdasági növekedéshez történő nagyobb hozzájárulását eredményezi.

18. **Összességében:** a GDP 3% körüli mértékben bővíthet 2007-ben. Számos intézkedés következtében (gázárak, hatósági árak emelkedése, áfa és jövedéki adók emelkedése) már idén emelkedik az infláció, ami az idei év végére elérheti az 5%-ot is, de az éves átlag biztonsággal 3,5 % alatt marad. A jövő évben viszont újabb hatósági áremelések és a várható másodlagos hatások miatt az infláció év közben elérheti a 6%-ot, de 2007. második felében már ismét csökkenő pályára állhat, és év végére 5%-osra csökkenhet, míg az éves átlag 5-6% körül alakulhat. A folyó fizetési mérleg hiánya az említett hatások eredőjeként az idén várható 8% körüli deficit után a GDP 5-6%-ára eshet vissza 2007-ben. A gazdaság nettó külső finanszírozási igénye a növekvő EU-transzferek miatt várhatóan a GDP 5%-a körül alakul a 2007. évben. A költségvetési hiány idén optimális esetben 8% körüli, jövőre 5% alatti lehet.

VÉGEZETÜL

A Magyar Bankszövetség az elmúlt években több alkalommal figyelmeztetett arra, hogy a gazdaság pénzügyi egyensúlya nagymértékben romlott és romlik. A pénzügyi egyensúlyt megfontolt és határozott intézkedésekkel indokolt helyreállítani. Óvtünk a sodródástól, az intézkedések halogatásától. Mint a bevezetésben leszögeztük, az *Új egyensúly programjának* céljával egyetértünk. A kidolgozott eszközrendszer azonban

– mint jelen elemzésünkben kitérünk
– nem tartjuk elégségesnek, egyes elemeiben alkalmasnak a cél elérésére. Úgy gondoljuk, hogy a gazdasági szereplők összefogásával, bátor és szakszerű kormányzással – de csak avval – Magyarország idővel az EU egyik sikerországja lehet.

MELLÉKLET

A MAGYAR BANKSZÖVETSÉG ÁLLÁSPONTJA A PÉNZÜGYI SEKTORT KÖZVETLENÜL ÉRINTŐ ADÓZÁSI JAVASLATOKRÓL

1. A Magyar Bankszövetség *támogatja*, hogy a kormány a **pénzügyi stabilizáció érdekében rövid távon is ható intézkedéseket** kíván tenni. Elengedhetetlennek tartja azonban, hogy mielőbb kezdődjenek meg az állam működését hatékonyabbá tévő, a társadalombiztosítást, egészségügyet, oktatást érintő **átfogó szerkezeti átalakítások**. A jelenlegi súlyos pénzügyi egyensúlytalanság felszámolása ugyanis tartósan csak az átfogó szerkezeti átalakításokra építhető. Fontosnak tartjuk továbbá, hogy a rövid távú stabilizációs lépések ne törjék meg a reálszféra dinamikus fejlődését.

2. A tervezett intézkedések közül: a banki közösség **nem kifogásolja a szolidaritási adó** bevezetését, valamint az egységes 20%-os mértékű kamat- és árfolyamnyereség-adót. Nem értünk egyet a kamattámogatások közvetítéséért kirovott „adóval”. A szolidaritási adó 2006. szeptemberi kivetése a bankokra azért

nem elfogadható, mivel a bankok ezzel egy időben még banki különadó fizetésére is kötelezettek. A 20%-os kamat- és árfolyamnyereség-adó bevezetésének idén szeptember 1-re való előrehozatala pedig technikailag megoldhatatlan feladat elé állítja a pénzügyeteket.

Részleteiben:

- 2004-ben a bankok és a kormány megállapodása alapján – a költségvetés helyzetére való tekintettel – a bankok tudomásul vették, hogy 2005-06-ban banki különadót fizetnek. (Ezzel a **bankrendszer** által fizetett **tényleges nyereségadó mértéke 24%-ra emelkedett, miközben a gazdaságban a tényleges átlagos adószint alig haladja meg a 10%-ot**.) A kormány **2006 szeptemberétől** a vállalkozások összességére bevezetendő **4%-os szolidaritási adót** a bankokra úgy kívánja kivetni, hogy közben még a 2005-06-os különadót is behajtják. **Ezzel a bankok összesen 28%-os nyereségadót fizetnének, vagyis több mint a dupláját annak, amit a magyar vállalkozások általában fizetnek.**

A versenysemleges adóztatás elvét már a 2005-2006-ban fizetendő banki különadó is alapvetően sértette – mivel más magas jövedelmezőségű ágazatokat, vállalkozásokat nem köteleztek különadó fizetésére –, ám azt, hogy 2006 szeptemberétől a banki különadót még további 4%-kal megfejeleljék, a piacgazdaság alapelveivel – a teljesítményösztönzéssel – tartjuk ellentétesnek.

- A törvényjavaslatnak a kamattámogatások után fizetendő járadékról

szóló része az ügyfelek által élvezett kamattámogatást teszi a pénzüintézetek adóztatása tárgyává. Ez a javaslat tartalmi és formai szempontból, jogi és közgazdasági megfontolások alapján egyaránt elfogadhatatlan. E járadéknak elkeresztelt adónál ismét súlyosan sérül az adózás szektor- és intézménysemlegességének alapelve, mivel az állam sokféle támogatást nyújt, de máshol nem szankcionálja a transzfert közvetítő vállalkozásokat. A javaslat súlyosan sérti mind a hazai, mind az Európai Unió jogi normáit.

3. A pénzüintézetek egyetértenek az egységes kamat- és árfolyamnyereség-adó bevezetésével. A kormány javaslata tükrözi a pénzüintézetek terméksemlegességet célzó észrevételeit. A kamat- és árfolyamnyereség-adó 2006. szeptem-

beri bevezetése azonban, figyelemmel az uniós információszolgáltatási kötelezettségeinkre, komoly informatikai fejlesztési kötelezettségeket ró a pénzüintézetekre, miközben jelenleg még számos technikai részlet tisztázatlan. Emiatt a pénzüintézetek csak – a korábbi tervnek megfelelően – 2007. január 1-jétől látják technikailag bevezethetőnek a kamat- és árfolyamnyereség-adót.

4. A banki közösség **támogatni** kívánja a **pénzügyi stabilizációt** célzó erőfeszítéseket, ezért **nem zárkózik el az időleges többletterhek** vállalásától sem. Ellenzünk azonban minden olyan intézkedést, ami egyoldalú, **sérti a szektorsemlegesség** követelményét, **táplálja** a – nemzetközi összehasonlításban is elismerést élvező – **pénzüintézeteink** tevékenységének indokolatlan **negatív hazai megítélését**.